

РЕЦЕНЗИЯ

От: Доц. д-р Жеко Милев, катедра „Финанси“, УНСС, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност доцент по научно направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка („Застраховане“) в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Финанси“ на Финансово-счетоводния факултет на УНСС съгласно Решение на АС №4/28.06.2023 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №2646/13.10.2023 г. на Зам. Ректора на УНСС.

2. Информация за кандидатите в конкурса

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност “доцент” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, обнародван в ДВ, бр. 70 от 15.08.2023г., е допуснат до участие единствен кандидат – гл. ас. д-р Цветелина Янакиева Андреева.

Гл. ас. д-р Цветелина Янакиева Андреева има бакалавърска степен от УНСС, спец. Международни икономически отношения (МИО) и магистърска степен от Саарландския университет, гр. Саарбрюкен, Германия, спец. Икономика. През 2010 год. придобива образователната и научна степен „доктор по икономика“ също от УНСС, като защитава дисертационен труд на тема: „*Управление на риска на застрахователното дружество*“. Професионалният опит на кандидата до момента

включва заемането на различни позиции в ДЗИ Общо Застраховане и ДЗИ Животозастраховане, част от белгийската финансова група KBC Group. Към момента Цветелина Андреева е мениджър „Банкови и лизингови брокери“ в дирекция „Брокерски бизнес“ на ДЗИ. От 2011 год. кандидатът е главен асистент в катедра „Финанси“ и катедра „Индустриален бизнес“ на УНСС, където води лекции и упражнения по дисциплините „Застраховане“ и „Теория на застраховането“ на български и английски език.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

От представената от кандидата карта за изпълнение на количествените изисквания е видно, че тя покрива изискванията по всеки един от критериите, а по някои от тях съществено надвишава заложените минимален брой точки. Като общ брой точки гл. ас. д-р Цветелина Андреева отчита 1019 при необходим минимален брой точки 720. В рамките на картата са отбелязани:

- Дисертационен труд – 1 бр.
- Хабилизационен труд – 1бр.
- Публикувана монография – 1 бр.
- Публикуван университетски учебник – 2 бр. (в съавторство)
- Статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 1 бр.
- Статии и доклади, публикувани в нереферирани издания с научно рецензиране – 7 бр.
- Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране – 1 бр.
- Публикувана глава от колективна монография – 1 бр.
- Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, индексирани в международни бази данни с научна информация – 1 бр.
- Участник в научен или образователен проект във висше училище или научна организация – 2 бр.
- Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове – 3 бр.

- Цитирания в монографии и колективни тонове с научно рецензиране – 4 бр.
- Цитирания или рецензии в нереферираны списания с научно рецензиране – 5 бр.

От изпълнението на всички и преизпълнението на редица от заложените критерии, като количествени изисквания, с убеденост може да се твърди, че гл. ас. д-р Цветелина Андреева напълно отговаря на поставените условия за заемане на академичната длъжност „доцент“ в УНСС

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

От представената карта за изпълнение на качествените изисквания е видно, че кандидатът, гл. ас. д-р Цветелина Андреева по безспорен начин покрива множество от заложените критерии. Успешното развитие на някои нови изследователски направления в областта на застраховането, членството ѝ в научни организации в страната, реализацията на научни проекти, участието в редица организационни комитети за научни конференции и други научни мероприятия, въвеждането на нови учебни програми по Застраховане и много други доказват, че тя има нужните качества за заемане на академичната длъжност доцент в УНСС.

Изпълнението на количествените и качествените изисквания за академичната длъжност „доцент“ в УНСС се потвърждава и от становището на Съвета по хабилитация на УНСС с Протокол N:6 от 10.05.2023 год.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Гл. ас д-р Цветелина Андреева има натрупан значителен опит в провеждането на лекции и упражнения по дисциплините „Застраховане“ и „Теория на застраховането“. В периода 2017-2023 год. тя има изнесени 212 часа лекции на български език и 200 часа лекции на английски език, а така също 648 часа упражнения на български и 210 часа упражнения на английски език, като гл. асистент в катедра „Финанси“ на УНСС. Кандидатът има разработени два лекционни курса и учебни програми по дисциплините „Застраховане“ и „Теория на застраховането“ за студентите от ОКС Бакалавър редовно и дистанционно обучение.

Съдържанието на преподаваните от гл. ас. д-р Цветелина Андреева дисциплини показва, че учебно-преподавателската дейност съответства на предмета на обявения

конкурс, а натрупаният преподавателски опит е достатъчен за заемане на академичната длъжност „доцент“.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

Основната част от публикациите на гл. ас. д-р Цветелина Андреева са посветени на управлението и развитието на застрахователните компании. В редица от нейните трудове се акцентира върху характеристиките на ключови индикатори, касаещи устойчивото развитие на застрахователния сектор в неговите две направления Общо застраховане и Животозастраховане. Кандидатът обръща специално внимание на управлението на риска в застраховането, като един от важните аспекти, касаещи бъдещето на сектора. Гл. ас. д-р Цветелина Андреева успява да предложи някои иновативни методи в изследванията си по отношение на управлението на застрахователните операции и да предложи варианти за оптимизиране на процесите, както във връзка с управлението на риска така и по отношение на увеличението на продажбите на застрахователните дружества. Всяка една от публикациите съдържа важни изводи и практически резултати, които с категоричност твърдят, че биха били от полза за финансовите мениджъри и управители на застрахователните компании в страната.

При прегледа на предоставените публикации не се установи плагиатство.

Достигнатите научни и научно-приложни резултати могат да бъдат обобщени по следния начин:

- **Приноси с теоретичен характер:** обхващат управлението на застрахователните операции и риска в застрахователните дружества. Класифицирани са видовете рискове, присъщи на застрахователите, етапите в процеса на управление на риска и използваните методи по отношение на идентификация, анализ и оценка на рисковете при управление. Обособени са няколко основни групи методи за управление на риска с приложимост в практиката – избягване на риска, прехвърляне на риска и контрол върху щетите.
- **Приноси с научно-приложен характер:** приносите с научно-приложен характер могат да бъдат разделени в две групи – такива с методическо и такива с приложно естество. В първата група попадат разработените

методически схеми за управление на застрахователните операции и риска в застрахователните компании. Във втората група са: изследванията по отношение на правната рамка на местния и европейски пазар, свързани с различните застрахователни продукти, изискванията за платежоспособност и ликвидация на щети; апробираните методи за управление на риска на българския общозастрахователен пазар и изследванията по отношение на карго застраховането и проблематиката на застрахователните аспекти на „Инкотърмс“

Монографичният труд на гл. ас. д-р Цветелина Андреева представлява задълбочено научно изследване в обем от 129 стандартни страници.

Обект на изследването е общозастрахователната компания.

Тезата, която се защитава, е, че управлението на застрахователните операции може да се оптимизира посредством съчетаване на традиционни и съвременни управленски подходи и средства и тяхното ефективно обвързване с доходността на компанията.

Целта на монографичното изследване е да се систематизира концепцията за управление на застрахователните операции и да се очертаят основните и важни популярни подходи и средства за управление на застрахователните операции, както и да се предложат възможни насоки и препоръки за това управление.

Структурата на разработката е класическа - започва с въведение, в рамките на което авторката е конкретизирала предмета, обекта, тезата, която защитава, целта и задачите, които трябва да бъдат решени. Следва, първа глава, озаглавена „Теоретико-методологически аспекти на управлението на застрахователните операции“. В рамките на тази част авторката разглежда теоретичната рамка на застрахователната дейност – последователно са анализирани същността на застрахователния пазар, управлението на подписваческите операции, основните методи за управление на подписваческия риск – съзастраховане и презастраховане. Втора глава от монографията „Правна рамка и регулация на ЕС“ е посветена изцяло на нормативните правила в застрахователната област. Включени са законодателните актове, които регулират застрахователните дейности у нас и на ниво Европейски съюз. Представени са основни моменти от всички базисни закони в изследваната област. Третата част от разработката е

озаглавена „Доходност на застрахователната компания“ и е посветена на всички онези компоненти, които влияят на рентабилността в застрахователния бизнес. Монографията завършва с някои препоръки и насоки за подобрене управлението на застрахователните операции в застрахователните компании.

Представеният монографичен труд демонстрира способностите на кандидата да извършва цялостни научни изследвания, да поставя цели и да ги изпълнява, както и да защитава умело заложените в началото хипотези. Цялостното изследване заслужава висока оценка и безспорно показва, че гл. ас. д-р Цветелина Андреева притежава необходимите качества за придобиването на академичната длъжност „доцент“ в УНСС.

6. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните и научно-приложните приноси на гл. ас. д-р Цветелина Андреева са в следните направления:

- Систематизирана е концепцията за управление на риска в застраховането и е обогатено съдържанието на риска на застрахователната компания;
- Разработена и предложена е методическа схема за управление на застрахователните операции;
- Предложена е методическа схема за управление на риска на застрахователната компания, характеризираща се с комплексност на методите на управление и адаптирането им към особеностите на конкретно дружество;
- Разработена и приложена е методика за анкетно проучване за прилагането на методите за управление на риска на общозастрахователната компания;
- Изследвана и систематизирана е правната рамка на националния пазар и регулацията на ЕС по отношение на застрахователната дейност;
- Изследвана е доходността от застрахователните операции на българския общозастрахователен пазар;
- Апробирани са някои от методите за управление на риска на българския общозастрахователен пазар
- Извършено е комплексно изследване на карго застраховането заедно с гравитиращата около него проблематика на застрахователните аспекти на

„Инкотърмс“, които са предпоставка за изграждането на карго застрахователната защита.

Редица от посочените приноси имат, както научно-приложно, така и практико приложно значение. Кандидатът има и значителен практически опит в областта на застраховането, което без съмнение допринася за поставяне на специфичен фокус в изследванията върху онези елементи от застрахователната дейност, които са от първостепенен характер. Считам, че всеки един от приносите в научните трудове и публикациите на гл. ас. д-р Цветелина Андреева заслужава висока оценка.

7. Критични бележки и препоръки

Основната ми препоръка към кандидата гл. ас. д-р Цветелина Андреева е да продължи своите изследвания със същата задълбоченост и упоритост и след заемане на академичната длъжност „доцент“ в катедра „Финанси“ на УНСС.

8. Заключение

Въз основа на направените констатации и изложените аргументи в настоящата рецензия с убеденост предлагам гл. ас. д-р Цветелина Янакиева Андреева да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Застраховане)“ в УНСС.

12.11.2023

Гр. София

Подпис: .....

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

By: Assoc. prof. Jeko Nikolaev Milev, PhD

Scientific specialty: "Finance, money circulation, credit and insurance (Social security finance)"

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

Regarding: Competition for Associate Professor in the scientific specialty "Finance, money circulation, credit and insurance (Insurance)", professional field 3.8. Economics at the UNWE.

1. Information about the competition

The Competition has been announced for the needs of the Finance Department of the Finance and Accountancy Faculty of UNWE in accordance with Decision of the Academic council No 4/28.06.2023. I participate in the composition of the scientific jury under the competition according to Order No. 2646/13.10.2023 of Deputy Rector of UNWE.

2. Information about the candidates

For participation in the competition for occupying the academic position of "Associate Professor" in the professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Finance, Money Circulation, Credit and Insurance", promulgated in the State Gazette, issue 1. 70 of 15.08.2023 is accepted only one candidate – Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Yanakieva Andreeva. Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Yanakieva Andreeva holds a Bachelor's degree from the University of National and World Economy, specialty: International Economic Relations (IIO) and Master's degree from the University of Saarland, Saarbrücken, Germany, spec. Economics. In 2010 she acquires the educational and scientific degree of Doctor of Economics also from the UNWE by defending a dissertation on the Risk Management of the Insurance Company.

The professional experience of the candidate so far includes holding various positions in DZI General Insurance and DZI Life Insurance, part of the Belgian financial group KBC Group. Currently, Tsvetelina Andreeva is a Manager "Banking and Leasing Brokers" in DZI Brokerage Business. Since 2011 the candidate is Assistant Professor at the Finance Department and the Industrial Business Department of UNWE where she gives lectures and exercises in the disciplines of Insurance and Theory of Insurance in Bulgarian and in English.

3. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

3.1. Fulfilment of the quantitative requirements

The card presented by the applicant for meeting the quantitative requirements shows that she meets the requirements of each of the criteria, and for some of them significantly exceeds the minimum number of points. As a total number of points Sh. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva reports 1019 with a minimum number of points required 720. Within the map are noted:

- Dissertation – 1 pc.
- Habilitation work – 1 pcs.
- Published monograph – 1 pc.
- Published university textbook – 2 pcs. (co-authored)
- Articles published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information – 1 pcs.
- Articles and reports published in non-refereed editions with scientific review – 7 pcs.
- Studies published in non-refereed journals with scientific review – 1 pcs.
- Published chapter of collective monograph – 1 pc.
- Reports published in proceedings of scientific conferences, indexed in international databases with scientific information – 1 pcs.
- Participant in a scientific or educational project in a higher school or scientific organization – 2 pcs.
- Citations or reviews in scientific publications, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information or in monographs and collective volumes - 3 pcs.

- Citations in monographs and collective volumes with scientific review – 4 pcs.
- Citations or reviews in non-refereed journals with scientific review – 5 pcs.

From the fulfillment of all and the over-fulfillment of a number of the set criteria, such as quantitative requirements, it can be argued with conviction that Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva fully meets the conditions for occupying the academic position of Associate Professor at the UNWE.

3.2. Fulfillment of quality requirements

From the presented card for meeting the quality requirements it is clear that the applicant, Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva indisputably covers many of the set criteria. The successful development of some new research areas in the field of insurance, her membership in scientific organizations in the country, the implementation of scientific projects, participation in a number of organizing committees for scientific conferences and other scientific events, the introduction of new curricula on Insurance and many others prove that she has the necessary qualities for occupying the academic position of Associate Professor at the UNWE.

The fulfillment of the quantitative and qualitative requirements for the academic position of Associate Professor at the UNWE is confirmed by the opinion of the Habilitation Council of UNWE with Protocol N:6 of 10.05.2023.

4. Evaluation of the teaching activities of the candidate

Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva has gained considerable experience in conducting lectures and seminars in the disciplines "Insurance" and "Theory of Insurance". In the period 2017-2023 she has delivered 212 hours of lectures in Bulgarian and 200 hours of lectures in English, as well as 648 hours of seminar classes in Bulgarian and 210 hours of seminar classes in English, as Ch. Assistant Professor at the Finance Department of UNWE.

The candidate has developed two lecture courses and curricula in the disciplines "Insurance" and "Theory of Insurance" for students from the Bachelor's degree of full-time and distance learning.

The content of the disciplines taught by Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva shows that the educational and teaching activity corresponds to the subject of the announced competition

and the accumulated teaching experience is sufficient to occupy the academic position of "Associate Professor".

5. General characteristics of the submitted scientific papers/publications

The main part of the publications of Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva is dedicated to the management and development of insurance companies. A number of her works focus on the characteristics of key indicators concerning the sustainable development of the insurance sector in its two fields: General Insurance and Life Insurance. The applicant pays special attention to risk management in insurance as one of the important aspects concerning the future of the sector. Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva manages to offer some innovative methods in her research regarding the management of insurance operations and to propose options for optimising processes, both in relation to risk management and in terms of increasing sales of insurance companies. Each of the publications contains important conclusions and practical results, which I firmly suggest would be useful for the financial managers and managers of insurance companies in the country.

No plagiarism was found during the review of the submitted publications.

The scientific and applied research results can be summarized as follows:

- **Contributions of a theoretical nature:** cover the management of insurance operations and risk in insurance companies. The types of risks inherent in insurers, the stages in the risk management process and the methods used in terms of identification, analysis and assessment of risks in management are classified. There are several main groups of risk management methods with applicability in practice – risk avoidance, risk transfer and damage control.

- **Contributions of a scientifically applied nature:** contributions of a scientifically applied nature can be divided into two groups - those of a methodological and those of an applied nature. The first group includes the developed methodological schemes for the management of insurance operations and risk in insurance companies. In the second group are: the research regarding the legal framework of the local and European market, related to the various insurance products, solvency requirements and liquidation of damages; the approved methods for risk management on the Bulgarian non-life insurance market and the research regarding cargo insurance and the problems of the insurance aspects of “Incoterms”

The monographic work of Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva is an in-depth scientific study of 129 standard pages.

The object of the study is a non-life insurance company.

The thesis defended is that the management of insurance operations can be optimized by combining traditional and modern management approaches and means and their effective relationship with the profitability of the company.

The aim of the monographic study is to systematize the concept of insurance operations management and to outline the main and important popular approaches and means of managing insurance operations, as well as to propose possible guidelines and recommendations for this management. The structure of the research is classic - it begins with an introduction, within which the author has specified the subject, the object, the thesis she defends, the goal and the tasks to be solved. Next, the first chapter is entitled "Theoretical-methodological aspects of the management of insurance operations". Within this part, the author examines the theoretical framework of insurance activity – the essence of the insurance market, the management of underwriting operations, the main methods of underwriting risk management – co-insurance and reinsurance. The second chapter of the monograph "Legal Framework and Regulation of the EU" is entirely devoted to the normative rules in the insurance field. Legislative acts that regulate insurance activities in Bulgaria and at European Union level are included. Key points of all the basic laws in the study area are presented. The third part of the development is entitled "Profitability of the insurance company" and is devoted to all those components that affect profitability in the insurance business. The monograph concludes with some recommendations and guidelines for improving the management of insurance operations in insurance companies. The monographic work presented demonstrates the candidate's abilities to carry out comprehensive scientific research, to set goals and to implement them, as well as to skillfully defend the hypotheses set at the beginning. The overall study deserves high praise and undoubtedly shows that Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva has the necessary qualities for the acquisition of the academic position of Associate Professor at the UNWE.

6. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The scientific and applied contributions of Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva are in

the following directions:

- The concept of risk management in insurance is systematized and the risk content of the insurance company is enriched;
- A methodological scheme for the management of insurance operations has been developed and proposed;
- A methodological scheme for risk management of the insurance company is proposed, characterized by the complexity of the management methods and their adaptation to the peculiarities of a particular company;
- A methodology for a questionnaire survey for the application of the risk management methods of the non-life insurance company has been developed and applied;
- The legal framework of the national market and the regulation of the EU in terms of insurance activity is studied and systematized;
- The profitability of insurance operations on the Bulgarian non-life insurance market is studied;
- Some of the methods for risk management on the Bulgarian non-life insurance market have been tested;
- A comprehensive study of cargo insurance has been carried out together with the gravitating around it issues of the insurance aspects of “Incoterms”, which are a prerequisite for the construction of cargo insurance protection.

A number of the mentioned contributions have both scientific and practical application. The applicant also has significant practical experience in the field of insurance, which undoubtedly contributes to placing a specific focus in research on those elements of the insurance business that are of a primary nature. I believe that each of the contributions to the scientific works and publications of Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva deserves high praise.

7. Critical remarks and recommendations

My main recommendation to the candidate Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Andreeva is to continue her research with the same thoroughness and persistence after occupying the academic position of Associate Professor at the Finance Department of UNWE.

8. Conclusion

On the basis of the findings made and the arguments put forward in this review, I am confident that the candidate Ch. Asst. Dr. Tsvetelina Yanakieva Andreeva must be elected to the academic position of Associate Professor in professional field 3.8 Economics, scientific specialty Finance, Money Circulation, Credit and Insurance (Insurance) at the UNWE.

12.11.2023

Sofia

Signature: .....